

SURİYELİ MÜLTECİLER KRİZİNİN TÜRKİYE'YE ETKİLERİ* **

Effects of Syrian Refugees Crisis on Turkey

Erol ÖZDEMİR***

Özet

Ortadoğu'da meydana gelen birçok kriz Türkiye'yi de etki sahası içine almaktadır. Bu bağlamda Türkiye, Ortadoğu'da meydana gelen ve Arap Baharı olarak adlandırılan rejim karşıtı halk ayaklanmalarından etkilenmektedir. Arap halklarının demokrasi, özgürlük ve insan hakları taleplerinden kaynaklanan bu ayaklanmaların son durağı, Suriye Arap Cumhuriyeti olmuştur. Halk ayaklanmalarına karşı Suriye rejiminin sert tutumu ve akabinde başlayan iç savaş, sivil halkın göç etmesine yol açmıştır. İç savaşın şiddetlenmesiyle, milyonlarca Suriyeli Türkiye'ye göç etmiştir. Türkiye, "açık kapı" politikası çerçevesinde sınırdan giriş yapan hiçbir Suriyeliyi geri göndermemiştir. Bunun sonucunda, dünyanın farklı yerlerinde olduğu gibi Türkiye'de de bazı göç sorunları oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Mülteciler, Suriye İç Savaşı, Açık Kapı Politikası, Geçici Koruma Statüsü, Kriz Yönetimi.

Abstract

Many crises that are occurred in Middle East affect Turkey. There were civil revolts in Middle East which is named as Arabic Spring and Turkey was affected from these anti-regime civil revolts. Last stop of these civil revolts, which are occurred as a result of freedom, democracy and human rights demands of Arabic people, was Syrian Arabic Republic. As a result of strict attitude of Syrian regime to civil revolts and civil war, millions of civilians started to migrate to Turkey. Turkey didn't send back any one of the Syrian due to the "open door" policy. Therefore, some migration problems occurred in Turkey.

Keywords: Syrian Refugees, Syrian Civil War, Open Door Policy, Temporary Protection Status, Crisis Management

* Bu çalışma, yazarın "Türk Dış Politikası Açısından Bir Kriz Örneği: Iraklı Kürt Sığınmacılar (1991) İle Suriyeli Mültecilerin (2011) Karşılaştırılması" isimli Yüksek Lisans tezinden ve International Symposium on Continuity and Change in North Africa, Turkey & Iran sunulan "Effects Of Syrian Refugee Crisis On Turkey" adlı bildiri özetinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

** Makalenin Geliş Tarihi: 29.04.2017

Yayına Kabul Tarihi: 29.11.2017

*** Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, erozdemir@gazi.edu.tr

Giriş

Ülkeler sürekli krizlerle karşılaşmaktadır. Krizler ülkeler arasında yaşandığı gibi ülkeler içinde de yaşanmaktadır. Ülkelerin içinde meydana gelen krizler büyüyerek bölgesel veya uluslararası krizlere yol açmaktadır. Bu bağlamda krizler meydana geldiklerinde iyi yönetilmesi gerekmektedir.¹ Arap halklarının demokrasi, özgürlük ve insan hakları taleplerinden dolayı ortaya çıkan isyanlar 2010 yılında Tunus'ta başlayarak Ortadoğu'da birçok ülkeyi etkilemiştir. 2011 yılında Suriye Arap Cumhuriyeti'nde meydana gelen halk ayaklanmalarına karşı Suriye rejiminin sert tutumu ve akabinde başlayan iç savaş sivil halkın göç etmesine yol açmıştır. Suriye iç savaşının şiddetinin artmasına bağlı olarak milyonlarca Suriyeli başta Türkiye olmak üzere Lübnan, Ürdün, Irak, Mısır, Kuzey Afrika ve Avrupa ülkelerine göç etmiştir. İlk Suriyeli kafile 29 Nisan 2011 tarihinde Türkiye'ye ulaşmıştır. Bu tarihten itibaren Türkiye'deki Suriyeli mülteci sayısı gittikçe artmıştır. "Açık kapı" politikası çerçevesinde Türkiye'ye giriş yapan hiçbir Suriyeli geri gönderilmemiş ve kendilerine "geçici koruma statüsü"² verilmiştir. Türkiye'de kalma süreleri artan Suriyeli mülteciler, ekonomik, sosyal, kültürel ve güvenlik gibi çok boyutlu sonuçları olan, göç krizine yol açmışlardır. Türkiye, Suriyeli mülteci krizi boyunca inisiyatifi elinde bulundurarak mülteci krizini yönetmiştir. Bu bağlamda mülteciler sınırdan giriş yaptıktan sonra kayıtları yapılmakta, daha sonra kamplara yerleştirilmektedir. Ancak kampların kapasiteleri yetersiz kaldığından kamp dışında bulunan mülteciler zor koşullarda hayatlarını sürdürmektedir. Kamp dışı mültecilerin dilencilik yapmaları

1 Soğuk Savaş sonrası dönemde özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra güvenlik kavramı tekrardan tartışılmaya başlanmış, bunun üzerine NATO ve BM gibi uluslararası örgütlerin yanı sıra devletler de kriz yönetimine öncelik vermişlerdir. Bkz. Mehmet Seyfettin Erol-Ertan Efeğil, ed., *Krizler ve Kriz yönetimi: "Temel yaklaşımlar, Aktörler, Örnek Olaylar"*, Barış Kitap, Ankara 2012. (Giriş kısmından alınmıştır.) Mehmet Seyfettin Erol-Şafak Oğuz, "NATO ve Kriz Yönetimi", Mehmet Seyfettin Erol, der., *Sıcak Barış'ın Soğuk Örgütü: Yeni NATO "Yeni Tehditler, Konseptler, Arayışlar, Dönüşüm ve Alan Dışı Operasyonlar"*, Barış Kitap, Ankara 2012, s. 152-164.

2 Geçici Koruma: "Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılardan haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara uygulanır." Bkz. Resmi Gazete, "Geçici Koruma Yönetmeliği, Madde 7", http://www.goc.gov.tr/files/files/03052014_6883.pdf, (Erişim Tarihi: 01.04.2017); BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, "Geçici Koruma Ne Demektir?", <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?content=43&page=29>, (Erişim Tarihi: 01.04.2017); Mülteci Hakları Merkezi, "Suriye'den Gelen Sığınmacılar İçin Türkiye'de Geçici Koruma", s. 2, http://mhd.org.tr/assets/tp_booklet_tr.pdf, (Erişim Tarihi 01.04.2017).

ve suça bulaşmaya eğilimli olduklarına dair toplumda algının olması, güvenlik endişelerine yol açmaktadır.

Suriyeli mültecilerin Türkiye'de kalma eğilimleri gün geçtikçe artmaktadır. Zira ülkelerinde iç savaş yaşanmakta ve ülkeleri giderek yaşanmaz bir hal almaktadır. Suriyeli mülteciler Türkiye'de yaşamayı başarabildikleri sürece ülkelerine geri dönmeyi düşünmeyeceklerdir. Ancak Suriyeli mültecilerin farklı dil, kültür ve yaşam tarzına sahip olmaları Türkiye'ye entegrasyonlarını zorlaştırmaktadır. Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye entegrasyonlarının sağlanması bazı hukuki düzenlemeleri zorunlu hale getirdiği gibi mültecilere yönelik sosyal uyum politikaları geliştirilmesini de gerektirmiştir.

Türkiye, Suriyeli mültecilerin ekonomik maliyetinin büyük kısmını kendisi karşılamaktadır. Bu durum Türkiye ekonomisini olumsuz etkilemektedir. Suriyeli mültecilerin Türkiye ekonomisi üzerindeki yükünü hafifletmek için barınma merkezlerindeki mültecilere alınan yardım malzemelerinin büyük bir kısmı yerel firmalardan satın alınmaktadır. Böylece mültecilerden dolayı oluşan ekonomik maliyetler telafi edilmeye çalışılmıştır. Bölgedeki firmalardan satın alınan yardım malzemeleri bölge ekonomisine katkı sağlamıştır.

Bu çalışmada öncelikle kriz-kriz yönetimi ile sığınmacı-mülteci kavramları açıklanacaktır. Çalışmada ele alınan bu kavramların açıklanması konunun anlaşılmasında yardımcı olacaktır. Ayrıca sosyal bilimlerde kavramların anlamları üzerinde mutabık olunmadığından ele alınacak konunun anlaşılması adına bahsi geçen kavramları açıklamak zaruret halini almıştır. Özellikle Suriyeliler Türkiye'ye iltica ettiklerinde gerek medyada, gerek akademik çalışmalarda Suriyeliler için sığınmacı ve mülteci kavramları kullanılmıştır. Benzer bir kavram kargaşasına yol açmamak adına sığınmacı-mülteci kavramları açıklanacaktır. Daha sonra Suriyeli mülteci krizi ve mülteci krizinin Türkiye'ye etkileri işlenecektir. Bu çalışmanın temel amacı Suriyeli mülteci krizinin Türkiye'ye ekonomik, sosyal, kültürel etkilerinin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymak ve güvenlik endişelerini ele almaktır. Ayrıca Türkiye'nin Suriyeli mülteci krizine hazırlıklı olduğu ve mülteci krizi boyunca kontrollü hareket ederek bu krizi yönettiği göz önünde bulundurulmuştur.

Kriz ve Kriz Yönetimi

Krizler insanlık tarihi boyunca farklı şekillerde meydana gelmiştir. İnsanlar ve toplumlar tarihin her döneminde volkanik patlamalar, depremler, toprak kayması, kasırga gibi doğaüstü olayların yanı sıra ekonomik krizler, iç savaşlar, göçler gibi olağandışı olay ve durumlarla karşılaşmıştır. Geçmişten günümüze farklı şekillerde adlandırılan bu olay ve durumlar 21. yüzyılda kriz kavramı ile adlandırılmıştır.

Kriz kelime anlamı olarak iyiye veya kötüye dönme noktası, aniden meydana gelen kötüye gidiş yönündeki gelişmeler ve tehlikeli durumları ifade etmektedir.³ Seeger, Sellnow ve Ulmer'e göre kriz, bir organizasyonun öncelikli hedeflerini tehdit eden ve yüksek düzeyde belirsizlikler içeren spesifik, beklenmedik ve rutin olmayan olaylara denir.⁴ Boin'in yaptığı tanıma göre kriz, sosyal bir sistemin temel norm ve değerlerine, temel yapısına yönelik tehdit ya da tehditlerin olması durumudur.⁵ Yapılan tanımlardan hareketle kriz, ulusal değerleri tehdit eden, hızla karşılık verilmesi gereken ani ve beklenilmeyen olaylara denir.

Krizlerin ani bir şekilde ortaya çıkması, krize taraf olanların kısa bir süre içinde çeşitli kararlar alıp stratejiler geliştirerek krizi kendilerine fırsat oluşturacak şekilde yönlendirmeleri gerekmektedir.⁶ Bu durumda kriz yönetiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Kriz yönetimi genellikle olağanüstü yönetim uygulamalarını anlatmak için kullanılan bir kavramdır. Daha çok krizin yoğun yaşandığı bir dönemde karar verme süreci ile ilişkilendirilir. Bunun yanında krize hazırlıklı olma, krizin etkilerini hafifletme ve krizden korunma süreçlerini içerir.⁷ Boyutları ne olursa olsun (büyük, küçük, bireysel ya da kurumsal) her kriz,

3 Kadir Canöz-Ayşe Gedikçi Öndoğan, "Kriz Yönetiminde Dönüşümcü Liderin Rolü", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2015, s. 38.

4 Matthew Wayne Seeger-Timothy Lester Sellnow-Robert R. Ulmer, "Communication, Organization And Crisis", M. E. Roloff, ed., *Communication Yearbook 21*, CA: Sage, Thousand Oaks 1998, s. 233.

5 Arjen Boin, "Lessons From Crisis Research", *International Studies Review*, Cilt: 6, Sayı: 1, 2004, s. 167.

6 Bilal Karabulut, "Düşünce Kuruluşları ve Kriz Yönetimi", Mehmet Seyfettin Erol-Ertan Efeğil, der., *Krizler ve Kriz yönetimi: "Temel yaklaşımlar, Aktörler, Örnek Olaylar"*, Barış Kitap, Ankara 2012, s. 116.

7 Boin, *a.g.m.*, s. 168.

anında müdahale edilmeyi yani yönetilmeyi gerektirir. Başbakanlık Kriz Yönetimi Merkezi Yönetmeliği'nin 6.ncı maddesine göre kriz yönetimi, “bir kriz durumunun teşhisinden başlayarak, gerekli yönlendirici kararların alınmasına, uygulanmasına, takip ve kontrolüne kadar uzanan bir seri faaliyetlerin manzumesidir.”⁸ Encyclopedia Britannica'ya göre kriz yönetimi, meydana gelen krizleri önleme, hafifletme ve sona erdirme tekniklerine denir.⁹ Çakmak'a göre kriz yönetimi, “çıkılmış bir krizden çıkar elde ederek krizin sonlandırılması veya krizi en az zararlar kapatmak için ilgili kişi ve kuruluşların bir araya gelerek ortak karar almada veya tavsiyede bulunma sürecidir.”¹⁰ Dedeoğlu'na göre kriz yönetimi, büyük ölçüde “caydırıcı askeri güç”e dayanarak siyasal çözümlerin elde edilmesine denir.¹¹ Yapılan tanımlardan hareketle kriz yönetimi, bir devletin liderlik, iletişim, basın ve halkla ilişkiler yetenekleri tarafından desteklenen, zor şartlar altında, hızlı ve stratejik karar alması şeklinde tanımlanabilir.¹²

Devletler açısından kriz durumunun yönetilmesi gerekli olduğu gibi zor ve karmaşık bir süreçtir. Bundan dolayı kriz durumunun hemen bitmesi beklenmemelidir. Kriz yönetimi, krizleri atlama için esnek ve yaratıcı düşünmeye sahip olmayı, hızlı ve doğru karar verebilmeyi, objektif ve cesaretli olmayı, her an harekete hazır, beklenmedik her türlü istek ve koşullara hazırlıklı olmayı gerektirmektedir.¹³ Bu noktada kriz yönetiminde karar alma pozisyonunda olan yöneticilerin sorumlulukları da artmaktadır. Çünkü kriz durumlarında olayların tamamen aykırı geliştiği, bilgi akışı ve kontrolün zorlaştığı, dış tehditlerin şiddetli bir şekilde arttığı, hazırlıkların yetersizleştiği bir durumla karşı karşıya kalınmaktadır.¹⁴

8 T.C. Sağlık Bakanlığı, “Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği”, <http://www.saglik.gov.tr/TR,10420/basbakanlik-kriz-yonetim-merkezi-yonetmeli.html>, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

9 Encyclopedia Britannica, <https://global.britannica.com/>, (Erişim Tarihi: 07.04.2017).

10 Haydar Çakmak, *Kriz Yönetimi ve TSK*, Kaynak Yayınları, İstanbul 2012, s. 49-50.

11 Beril Dedeoğlu, *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*, YeniYüzyıl Yayınları, İstanbul 2008, s. 219.

12 Canöz ve Öndoğan, *a.g.m.*, s. 42.

13 Mustafa Akdağ, “Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 14, 2005, s. 4.

14 Phil Williams, *Crisis Management: Confrontation and Diplomacy in the Nuclear Age*, Martin Robertson, London 1976, s. 96-98; Canöz-Öndoğan, *a.g.m.*, s. 42.

Krizlerin önceden tahmin edilmesi, yerinde ve isabetli kararların zamanında alınmasını sağlar. Böylece krizlerin olumsuz etkileri azalmakta veya olumlu sonuçlara imkân sağlayacak şekilde yönetme avantajı sağlamaktadır.¹⁵ Ancak krize ait uyarı sinyalleri yeteri kadar değerlendirilmediği takdirde kriz yönetimi esnasında hata ihtimali arttığı gibi başarı oranı da azalmaktadır. Bu kapsamda göç krizleri ele alınacak olursa göçler bir ülkenin içerisinde gerçekleştiği gibi ülke dışına da gerçekleşmektedir. Günümüzde meydana gelen göçler daha çok iki ülke arasındaki savaş ve iç savaşlardan kaynaklanmaktadır. Göçler meydana geldiğinde gerek kaynak ülkede gerekse hedef ülkede birtakım krizlere yol açmaktadır. Bu tür krizlerde krizin başlangıç aşamasında itibaren gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Göçmenler hedef ülkeye vardıklarında yeni bir toplumla etkileşime geçmekte, bu da hedef ülkede birtakım krizlerin oluşmasına yol açmaktadır. Göç krizlerinin etkili yönetilmemesi durumlarında ise krizlerin başarı oranı azalmaktadır.

Sığınmacı ve Mülteci

Literatürde “sığınmacı” ve “mülteci” kavramlarının birbirinin yerine kullanımıyla ilgili bir kargaşa ortaya çıkmıştır. Uluslararası hukukta kullanılan “asylum seeker” kavramı Türkçe’ye “sığınmacı”, “refugee” kavramı ise “mülteci” şeklinde tercüme edilmektedir. Sığınmacılar veya mülteciler kendi ülkelerinde dinlerinden, ırklarından, milliyetlerinden, siyasi veya ideolojik görüşlerinden dolayı zulüm ve baskı altında kalarak, işkenceye uğrayarak, öldürülme korkusu yaşayarak ve kendi ülkesine karşı güvenini kaybederek ülkelerini terk etmektedirler. Haklı nedenlerle kendi ülkelerinden ayrıldıktan sonra hedef ülkelerde uluslararası sözleşmeler ve ilgili ülkenin iç hukukuna göre sığınmacı veya mülteci statüsünü elde ederler.¹⁶

Göç terimleri sözlüğüne göre sığınmacı: “ilgili ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde bir ülkeye mülteci olarak kabul edilmek isteyen ve mültecilik statüsüne ilişkin yaptıkları başvurunun

15 Tuncer Asunakutlu vd. “Kriz Yönetimi Üzerine Bir Araştırma”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2003, s. 141.

16 Cengiz Başak, “Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasadışı Göçmenler”, İçişleri Bakanlığı Genel Yayın, No: 686, 2011, s. 21-23.

sonucunu bekleyen kişiler”e denir.¹⁷ Mülteci haklarını ele alan ve mülteci tanımını yapan ilk uluslararası belge 1951 Tarihli Mültecilerin Hukuki Sözleşmesine Dair Cenevre Sözleşmesi'dir. Bu sözleşmeye göre mülteci:

“1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen” kişiye denir.¹⁸

Cenevre Sözleşmesinin imzacı ilk devletlerinden olan Türkiye, zamansal ve coğrafi ölçütlerde sınırlayıcı ifadelerle tanımlanan mülteci kavramı için; 1961 yılında yayımladığı deklarasyonla söz konusu ifadeleri “Avrupa’da meydana gelen olaylar nedeniyle...” şeklinde anladığını ifade etmiştir. Buna göre Türkiye, sadece Avrupa’dan gelenleri mülteci olarak tanımakta, Avrupa dışından gelenleri ise sığınmacı olarak kabul etmektedir. Mültecilerin hukuki statüsüne ilişkin 1967 Protokolü’nde coğrafi kısıtlama uygulaması kaldırılmış olmasına rağmen bu uygulama Türkiye tarafından devam ettirilmiştir.¹⁹

Türkiye’de sığınmacı ve mülteci kavramlarındaki kargaşanın ortadan kaldırılması için, “1994 Yönetmeliği” olarak da bilinen, “Türkiye’ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye’den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında

17 Bülent Çiçekli, *Göç Terimleri Sözlüğü*, IOM Uluslararası Göç Örgütü, Cenevre 2009, s. 49.

18 BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, “*Mülteciler Hakkında Yasal ve Bilgilendirici Belgeler*”, <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?page=20>, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

19 Bekir Parlak-Ali Utku Şahin, “Türkiye İltica ve Göç Mevzuatının Coğrafi Kısıtlama Uygulaması Yönünden Analizi”, *TESAM Akademi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, 2015, s. 67; İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, “*İltica Göç İşlemleri*”, <http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx>, (Erişim Tarihi: 13.04.2017).

Yönetmelik” çıkartılmıştır. Bu yönetmelikle Türkiye’nin 1951 Tarihli Mültecilerin Hukuki Sözleşmesine Dair Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolüne coğrafi çekince ile taraf olduğu belirtilmektedir.

Suriye’de meydana gelen iç savaşla birlikte Suriyelilerin yoğun olarak akın ettikleri ülkelerden biri de Türkiye’dir. Suriye’deki iç savaşın uzun sürmesi, Türkiye’deki Suriyeli mülteciler için bazı hukuki düzenlemeleri zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda 2013 yılında yürürlüğe giren 6458 sayılı “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu”²⁰ ile “şartlı mülteci” kavramı kullanılmıştır. Bu kanuna göre,

*“Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen statü sahibi yabancıyı...”*²¹ statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir.

Kanunda görüldüğü gibi Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar ibaresi kullanılmıştır. Ayrıca mültecilik statüsünün elde edilmesinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik adımlar atılmış ve şartlı mültecilik statüsü kabul edilmiştir. Bu çalışmada mültecilik statüsünü şarta bağlayan hukuki düzenlemeye bağlı olarak Türkiye’de bulunan Suriyeliler için “mülteci” kavramı kullanılmıştır.

20 Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında uluslararası koruma sahipleri olarak tespit edilen yabancılarla, kitlesel akın durumlarında acil ve geçici bir tedbir olarak düzenlenen ve kitleler halinde gelen bu yabancılarla toplu olarak verilen bir statü olan “geçici koruma” statüsü birbirinden ayrılmaktadır. Bkz. Neşe Baran Çelik, “Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Başvurusunda Bulunan veya Uluslararası Korumadan Yararlanan Yabancıların Hak ve Yükümlülükleri”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı, Cilt:1, 2015, s.70.

21 Resmi Gazete, “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”, Madde 3, Birinci Fıkra’nın ee Bendi, http://www.goc.gov.tr/files/_dokuman5.pdf, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

Suriyeli Mülteci Krizi

2010 yılının Aralık ayında Tunus'ta başlayan rejim karşıtı gösteriler domino etkisi yaparak Ortadoğu'da birçok ülkeyi etkilemiştir. Arap Baharı olarak adlandırılan rejim karşıtı gösteriler Suriye Arap Cumhuriyeti'nde de etkisini göstermiştir. Suriye'de ilk kıvılcım, Mart 2011 tarihinde Sünni nüfusun yoğun olduğu Dera'da başlamıştır. Arap Baharı'nın etkisi sadece Dera ile sınırlı kalmamış olaylar kısa bir süre sonra Banyas, Lazkiye, Hama, Humus ve Deyrizor'a sıçramıştır. Suriye halkının rejim karşıtı gösteri yürüyüşleri Suriye rejimi tarafından kuvvet kullanılarak bastırılmıştır.²² Ancak Suriye rejimine bağlı kolluk kuvvetlerince göstericilerin üzerine ateş açılmasıyla olayların boyutu değiştirmiştir. Suriye rejiminin baskısı arttıkça olaylar da büyüyerek ülkenin birçok yerine yayılmış ve iç savaşa dönüşmüştür. Bu çatışmalardan en çok etkilenenler ise sivil halk olmuştur. Çatışmaların yoğun olduğu yerlerdeki halk başta Türkiye olmak üzere Lübnan, Ürdün, Irak, Mısır, Kuzey Afrika ve Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi, 30 Mart 2017 tarihi itibarıyla, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin sayısı 2 milyon 967 bin 149 kişiye ulaşmıştır.

Tablo 1: UNHRC Verilerine Göre Suriyeli Mültecilerin Ülkelere ve Bölgelere Dağılımı

Ülkeler ve Bölgeler	Suriyeli Mülteci Sayısı*
Türkiye	2.967.149
Lübnan	1.011.366
Avrupa Ülkeleri	884.461
Ürdün	657.000
Irak	233.224
Mısır	120.154
Kuzey Afrika	29.275
Toplam	5,018,168

Kaynak: UNHRC Data Portal, *Syria Regional Refugee Response*, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>, (Erişim Tarihi 30 Mart 2017).

22 Umut Koldaş-Nur Köprülü, "Arap intifadası mı?: Arap Dünyasındaki Toplumsal Hareketlerin İçsel, Bölgesel ve Uluslararası Dinamikleri", *Akademik Ortadoğu*, Cilt: 6, Sayı: 1, 2011, s. 34.

Türkiye'ye gelen ilk Suriyeli kabile 29 Nisan 2011 tarihinde Cilvegözü sınır kapısından giriş yapmıştır. Bu tarihten itibaren Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin sayısı giderek artmıştır. Türkiye, iç savaştan dolayı ülkelerinden ayrılmak zorunda kalan Suriyeli mültecilere “açık kapı” politikası gereği sınır kapılarını açmıştır.²³ Ayrıca “açık kapı” politikası çerçevesinde Türkiye'ye giriş yapan Suriyelilere “geçici koruma statüsü” verilmiştir.²⁴ Geçici koruma, ani ve sınırlara yönelik toplu nüfus hareketlerinde izlenen bir acil durum politikasıdır. Bu politika nüfus hareketlerine çözüm bulununcaya kadar bir ara çözüm niteliği taşımaktadır.²⁵

Suriyeli mülteciler Türkiye sınırından giriş yaptıktan sonra kayıtları yapılmakta akabinde ya kamplara yerleştirilmekte ya da illere sevk edilmektedir. Suriyeli mültecilerin sayısının artması ve mültecilere daha iyi hizmet verilmesi amacıyla 10 ilde 22 barınma merkezi kurulmuştur.²⁶ Kampların sorumluluğu ilgili kamu kurumlarına (kampların güvenliği İçişleri Bakanlığı'na, eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı'na vs.) dağıtılarak AFAD aracılığıyla koordine edilmektedir.²⁷ 27 Mart 2017 tarihi itibarıyla kamplarda 262.868 Suriyeli mülteci bulunmaktadır.²⁸ Kamp dışında bulunan Suriyeli mülteciler Kilis, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş gibi bölge illerinin yanı sıra İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Bursa, Mersin gibi büyük şehirlere de yayılmışlardır. Bazı illerde Suriyeli mülteci sayısının illerin nüfusuna oranının yüksek olmasının yerel halkta korku ve endişe yaratmaktadır.

23 “Suriye'den Türkiye'ye Nüfus Hareketleri Kardeş Topraklarındaki Misafirlik”, AFAD, Ankara 2014, s. 5.

24 Türkiye, 1994 Yönetmeliği'nin 10. maddesi gereğince Suriyeli mültecileri “geçici koruma rejimi”ne aldığı ilan etmiştir. Geçici koruma rejimi ilke olarak açık kapı politikasını, geri dönmeye zorlamamayı, kamplarda barınmayı ve diğer temel hizmetlerin sunulmasını içermektedir. Bkz. Suna Gülfer İhlamur-Öner, “Türkiye'nin Suriyeli Mültecilere Yönelik Politikası”, *Orta Doğu Analiz*, Cilt: 6, Sayı: 61, s. 43-44; Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, “Geçici Koruma Yönetmeliği”, http://www.goc.gov.tr/files/files/03052014_6883.pdf, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

25 Joan Fitzpatrick, “Temporary Protection of Refugees: Elements of a Formalized Regime”, *The American Journal of International Law*, Cilt: 94, Sayı: 2, 2000, s. 279-282.

26 “Barınma Merkezlerinde Son Durum”, AFAD, <https://www.afad.gov.tr/tr/2374/Barinma-Merkezlerinde-Son-Durum>, (Erişim Tarihi: 30.03.2017).

27 Centre For Transnational Development And Collaboration, “Syrian Refugees in Turkey: Gender Analysis”, London 2015, s. 4.

28 “Barınma Merkezlerinde Son Durum”, AFAD, <https://www.afad.gov.tr/tr/2374/Barinma-Merkezlerinde-Son-Durum>, (Erişim Tarihi: 14.04.2017).

Tablo 2: İllere Göre Suriyeli Mültecilerin Dağılımı

İL SIRA	İLLER	KAYIT EDİLEN	NÜFUS	İL NÜFUSU İLE KARŞILAŞTIRMA YÜZDESİ	İL SIRA	İLLER	KAYIT EDİLEN	NÜFUS	İL NÜFUSU İLE KARŞILAŞTIRMA YÜZDESİ
	TOPLAM	2.969.669	79.814.871	3.72%		TOPLAM	2.969.669	79.814.871	3.72%
1	ADANA	150.795	2.201.670	6.85%	42	KAHRAMANMARAŞ	90.199	1.112.634	8.11%
2	ADYAMAN	25.631	610.484	4.20%	43	KARABÜK	488	242.347	0.20%
3	AFYON	4.664	714.523	0.65%	44	KARAMAN	585	245.610	0.24%
4	AĞRI	916	542.255	0.17%	45	KARS	184	289.786	0.06%
5	AKSARAY	1.492	396.673	0.38%	46	KASTAMONU	944	376.945	0.25%
6	AMASYA	244	326.351	0.07%	47	KAYSERİ	58.938	1.358.980	4.34%
7	ANKARA	73.198	5.346.518	1.37%	48	KIRIKKALE	817	277.984	0.29%
8	ANTALYA	401	2.328.555	0.02%	49	KIRKLARELİ	2.127	351.684	0.60%
9	ARDAHAN	98	98.335	0.10%	50	KİRŞEHİR	873	229.975	0.38%
10	ARTVİN	40	168.068	0.02%	51	KİLİS	124.481	130.825	95.15%
11	AYDIN	7.994	1.068.260	0.75%	52	KOCAELİ	32.090	1.830.772	1.75%
12	BALIKESİR	2.176	1.196.176	0.18%	53	KONYA	73.445	2.161.303	3.40%
13	BARTIN	33	192.389	0.02%	54	KÜTAHYA	370	573.642	0.06%
14	BATMAN	19.706	576.899	3.42%	55	MALATYA	21.986	781.305	2.81%
15	BAYBURT	42	90.154	0.05%	56	MANİSA	6.700	1.396.945	0.48%
16	BİLECİK	557	218.297	0.26%	57	MARDİN	94.346	796.237	11.85%
17	BİNGÖL	703	269.560	0.26%	58	MERSİN	146.931	1.773.852	8.28%
18	BİTLİS	739	341.225	0.22%	59	MUĞLA	9.588	923.773	1.04%
19	BOLU	1.146	299.896	0.38%	60	MUŞ	858	406.501	0.21%
20	BURDUR	8.082	261.401	3.09%	61	NEVŞEHİR	6.607	290.895	2.27%
21	BURSA	106.893	2.901.396	3.68%	62	NiĞDE	3.424	351.468	0.97%
22	ÇANAKKALE	3.826	519.793	0.74%	63	ORDU	727	750.588	0.10%
23	ÇANKIRI	372	183.880	0.20%	64	OSMANİYE	43.773	522.175	8.38%
24	ÇORUM	1.890	527.863	0.36%	65	RİZE	662	331.048	0.20%
25	DENİZLİ	7.964	1.005.687	0.79%	66	SAKARYA	8.120	976.948	0.83%
26	DİYARBAKIR	29.771	1.673.119	1.78%	67	SAMSUN	4.303	1.295.927	0.33%
27	DÜZCE	627	370.371	0.17%	68	SİİRT	3.372	322.664	1.05%
28	EDİRNE	6.552	401.701	1.63%	69	SİNOP	82	205.478	0.04%
29	ELAZIĞ	5.861	578.789	1.01%	70	SİVAS	2.540	621.224	0.41%
30	ERZİNCAN	185	226.032	0.08%	71	ŞANLIURFA	420.532	1.940.627	21.67%
31	ERZURUM	689	762.021	0.09%	72	ŞIRNAK	14.416	483.788	2.98%
32	EŞKİŞEHİR	2.508	844.842	0.30%	73	TEKİRDAĞ	6.484	972.875	0.67%
33	GAZİANTEP	329.670	1.974.244	16.70%	74	TOKAT	874	602.662	0.15%
34	GİRESUN	155	444.467	0.03%	75	TRABZON	2.223	779.379	0.29%
35	GÜMÜŞHANE	78	172.034	0.05%	76	TUNCELİ	89	82.193	0.11%
36	HAKKARİ	1.010	267.813	0.38%	77	UŞAK	1.341	358.736	0.37%
37	HATAY	384.024	1.555.165	24.69%	78	VAN	1.890	1.100.190	0.17%
38	İĞDIR	88	192.785	0.05%	79	YALOVA	2.904	241.665	1.20%
39	ISPARTA	6.409	427.324	1.50%	80	YOZGAT	3.352	421.041	0.80%
40	İSTANBUL	479.555	14.804.116	3.24%	81	ZONGULDAK	331	597.524	0.06%
41	İZMİR	108.889	4.223.545	2.58%					

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, <https://twitter.com/gocidaresi>, (Erişim Tarihi 28 Nisan 2017).

Göçler coğrafi mobilite şeklinde olduklarından, göç edenler yaşam biçimlerini, alışkanlıklarını, inançlarını ve bunların yanı sıra sorunlarını gittikleri ülkeye taşımaktadırlar. Bundan dolayı göçler, hem göçmenlerin hem de göç edilen toplumların yaşamlarında zenginliklere ve sorunlara neden olmaktadır. Böylece göçlerin ekonomik, sosyal,

kültürel ve güvenlik olguları bakımından çok boyutlu bir yapı olduğu görülmektedir.²⁹ Çalışmanın bundan sonraki kısmında Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye ekonomik, sosyal, kültürel etkileri ve güvenlik endişeleri ele alınacaktır.

Ekonomik Etkileri

Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye ekonomik etkilerine genel olarak bakıldığında risklerin ve fırsatların iç içe geçtiği bir tablo söz konusudur. Suriyeli mülteciler genelde Türk ekonomisine, özelde ise yerel ekonomiye yük olduğu gibi katkı yaptığı da söylenebilir.³⁰ Bu bağlamda Suriyeli mültecilerin ülkelerinden ayrılırken yanlarında getirdikleri nakit parayı ve değerli eşyaları piyasaya sürmeleri yerel halk tarafından olumlu karşılanmıştır. Benzer biçimde Suriyeli mültecilerin yoğun olduğu sınır illerinde konut kiralarda ve emlak talebinde artışlar olmuştur. Bu iki faktörün yanı sıra Suriyeli mültecilerin çalışma izni olmadığı halde düşük ücretler karşılığında kaçak işçi olarak çalışmaları işverenler tarafından olumlu karşılanmıştır. Özellikle niteliksiz işgücü piyasasında Suriyeli mültecilerin çalışması³¹ ve göçe bağlı olarak ani nüfus artışı imalat ve perakende sektörüne bir canlanma getirmiştir. Ayrıca devletin kamplarda verdiği hizmetlerde kullandığı malları yerel tedarikçilerden temin etmesi bölge ekonomisini rahatlatmıştır.³² Böylece Suriyeli mültecilerden dolayı oluşan ekonomik kayıplar telafi edilmiştir.

Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye gelmesinden dolayı mülteciler için yapılan harcamaların ekonomi üzerinde maliyetleri olmuştur.

29 Fikret Elma-Ahmet Şahin, “Suriye’den Türkiye’ye Göç ve Açığa Çıkan Temel Sorun Alanları”, *Turkish Migration Conference 2015 Selected Proceedings*, Transnational Press, London 2015, s. 430-431.

30 Oytun Orhan-Sabiha Senyücel Gündoğar, *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri*, Rapor No: 195, Ocak 2015, s. 17.

31 Çalışma izinleri bulunmadığı halde düşük ücretle çalışmayı kabul eden Suriyeli mültecilerin çalıştırılması bazı hukuki düzenlenmeleri gerektirmiştir. Bu kapsamda geçici koruma statüsüne sahip yabancıların iş piyasasına erişimlerini düzenleyen 15/01/2016 tarihli ve 8375 sayılı “Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik” ile Suriyeli mültecilerin sadece mevsimlik tarım veya hayvancılık işlerinde çalışabilecekleri belirtilmiştir. Bkz. T.C Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, “Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Uygulama Rehberi”, <http://www.calismaizni.gov.tr/media/1035/gkkuygulama.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

32 Oytun Orhan, “Suriye’ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu: Bulgular, Sonuçlar ve Öneriler”, Orsam Rapor No: 189, Nisan 2014, s. 18-19.

Şubat 2017 tarihi itibarıyla AFAD verilerine göre, Türkiye'deki Suriyeli mülteciler için kamu kurumu, sivil toplum kuruluşları ve halk tarafından yapılan toplam harcamalar 25 milyar dolardır.³³ Türkiye'deki Suriyeli mülteciler için Avrupa Birliği'nden gelen yardımların toplam miktarı 588 milyon avrodur.³⁴ Bunun yanı sıra Suriyeli mülteciler için Türkiye'ye gelen diğer dış yardımların toplam miktarı ise 455 milyon dolardır.³⁵ Türkiye'nin Suriyeli mültecilere yaptığı yardımlar ve Suriyeli mülteciler için Türkiye'ye gönderilen dış yardımların miktarı karşılaştırıldığında, mülteci krizinde Türkiye'nin çok büyük maliyetler yüklediği buna karşılık uluslararası toplumun son derece kısıtlı bir yardımda bulunduğu görülmektedir. Türkiye'nin Suriyeli mülteci krizinin başladığı tarihten itibaren yaptığı yardımlar dünyanın dikkatini çekmektedir. Bu bağlamda 2016 yılı Küresel İnsani Yardım Raporu'na (Global Humanitarian Assistance Report 2016) göre Türkiye, milli gelir temelinde dünyanın "en cömert" donör ülkesi ve Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından dünyada en çok insani yardım yapan ikinci ülke konumuna yükselmiştir.³⁶

Suriyeli mültecilerden dolayı oluşan ucuz işgücü özellikle yerel halkın orta ve aşağı ekonomik tabakalarını olumsuz etkilemiştir. Daha ucuz iş gücüyle yarışmak niteliksiz işgücü piyasasında ücretleri düşürmüştür. Orta kesimler ise kira ve gıda fiyatlarındaki artıştan olumsuz etkilenmiştir.³⁷ Ayrıca Suriyeli mültecilerin beraberlerinde

33 T.C. İçişleri Bakanlığı, "İçişleri Bakanı Süleyman Soylu: Türkiye Hiç Kimseyi Kapıdan Çevirmemiştir", <https://www.icisleri.gov.tr/icisleri-bakani-suleyman-soylu-turkiye-hic-kimseyi-kapidan-cevirmemistir>, (Erişim Tarihi: 02.04.2017).

34 European Civil Protection And Humanitarian Aid Operations (ECHO), "Turkey: Refugee Crisis", s. 2, http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/turkey_syrian_crisis_en.pdf, (Erişim Tarihi: 01.04.2017);Avrupa Birliği'nin Suriyeli mültecilere yaptığı yardımlar için ayrıca bkz. European Commission, "Managing The Refugees Crisis The Facility For Refugees In Turkey", s. 4, http://bruessel.daad.de/medien/bruessel/info_turkey_facility.pdf, (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

35 Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, "Türkiye'nin Dış Yardımları", s. 2, http://www.byegm.gov.tr/uploads/docs/fact_sheet-insani_yard%C4%B1m.pdf, (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

36 Global Humanitarian Assistance Report 2016, <http://www.globalhumanitarianassistance.org/wp-content/uploads/2016/07/GHA-report-2016-full-report.pdf>, (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

37 Suriyeli mültecilerin yoğun olduğu Adana ve Gaziantep gibi illerde bölgesel TÜFE endeksi Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Aralık 2015 itibarıyla Türkiye genelinde tüketici enflasyonu yüzde 9,6 olurken, Adana ve Gaziantep bölgelerinde artış yüzde 10,8 olmuştur. Enflasyon farkı büyük ölçüde yüksek kira artışlarından, kısmen de gıda fiyat artışlarından kaynaklanmaktadır. Bkz. Nazlı Üstün, *Suriyelilerin Türk İşgücü Piyasasına Entegrasyonu Sorunlar-Öneriler*, Araştırma Raporu, 2016, s. 5.

getirdikleri paranın bitmesi ve alım gücünün düşmesi piyasalardaki olumlu havayı tersine çevirmiştir. Suriyeli mültecilerden kira ücretlerinin alınmaması ekonomik sorunların ötesinde ev sahibi-kiracı sorunlarına yol açmıştır.³⁸

Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye gelmesiyle sınır bölgelerinde kaçakçılığın arttığı, tüm engelleme çabalarına rağmen önlenemediği, bunun da bölge ekonomisini olumsuz etkilediği söylenebilir.³⁹Bunun yanı sıra bölgede yaşanan karışıklık ve istikrarsızlık Türkiye'nin Ortadoğu ülkeleriyle olan ticaret hacmini etkilemiştir. Gerek Suriye gerekse bölgedeki diğer ülkelerle olan ekonomik işbirlikleri sarsıntıya uğramış, ithalat ve ihracat olumsuz etkilenmiştir.⁴⁰

Sosyal Etkiler

Türkiye'deki Suriyeli mülteci konusu her şeyden önce sosyal uyum sorunudur.⁴¹ Mülteciler ile yerel halk arasında farklı dil, kültür ve yaşam tarzının olması ve bunlardan kaynaklanan sorunlar yerel halkın tepkisinin en önemli nedenidir. Dini nikâhla evliliklerin arttığı buna bağlı boşanmaların olduğu, kadın ve çocuk istismarının yaşandığına yönelik duyular olması da yerel halkta rahatsızlık oluşturmaktadır. Ayrıca bazı şehirlerde etnik ve mezhepsel kutuplaşmaların körüklenmesi yerel halkın tepkisine yol açtığından sosyal etkiler arasında sayılabilir.⁴²

Türkiye'de bulunan Suriyeli mültecilerin %53,2'si kadınlardan, %46,2'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Suriyeli mültecilerin %44,7'si (0-4 yaş aralığı % 13,7, 5-11 yaş aralığı % 16,2, 12-17 yaş aralığı % 14,8) çocuklardan oluşmaktadır.⁴³ Bu verilere bakıldığında kadın ve erkek oranı dengeli iken, yaş dağılımları bakımından dengesizlik

38 Orhan, *a.g.m.*, s. 19.

39 Orhan, *a.g.m.*, s. 19.

40 Arif Akgül vd. "Göç ve Kamu Politikaları: Suriye Krizi Üzerine Bir Analiz", *The Global A Journal of Policy and Strategy*, Cilt:1, Sayı:2, 2015, s. 10.

41 Mustafa Karataş, "Türk Yazılı Basınında Suriyeli Sığınmacılar İle Halk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Göç Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, 2015, s. 118.

42 Orhan-Gündoğar, *a.g.m.*, s. 16.

43 UNHRC Data Portal, "Syria Regional Refugee Response-Turkey", <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>, (Erişim Tarihi: 14.04. 2017).

olduğu görülmektedir. Verilerden hareketle Suriyeli genç nüfus oranının yüksek ve uyum yeteneklerinin güçlü olduğu bu yönüyle bir avantaj olarak görüldüğü söylenebilir. Ancak genç nüfus için eğitim, sağlık vb. gibi alanlarda daha fazla sosyal harcamaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı sosyal uyumu yüksek olan genç nüfusun ülkede kalıcı olma ihtimali bu yönüyle dezavantaj olarak görülmektedir.⁴⁴

Tablo 3: Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerin Yaş ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
TOPLAM	1.580.866	1.376.588	2.957.454*
0-4	184.667	171.670	356.337
5-9	218.460	205.821	424.281
10-14	165.803	152.961	318.764
15-18	136.431	115.321	251.752
19-24	246.439	189.085	435.524
25-29	160.244	125.314	285.558
30-34	135.170	106.227	241.397
35-39	96.012	79.453	175.465
40-44	67.537	63.204	130.741
45-49	52.043	47.900	99.943
50-54	41.946	40.206	82.152
55-59	28.168	28.074	56.242
60-64	19.579	19.992	39.571
65-69	13.023	13.396	26.419
70-74	6.951	7.709	14.660
75-79	4.313	5.141	9.454
80-84	2.274	2.873	5.147
85-89	1.228	1.522	2.750
90+	578	719	1.297

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, <https://twitter.com/gocidaresi>, (Erişim Tarihi 28 Nisan 2017). * 9 Mart 2017 tarihli veriler baz alınarak düzenlenmiştir.

Suriyeli mültecilerin % 91'i kamp dışında Türk toplumu ile iç içe yaşamaktadır. Kamp dışı Suriyeli mültecilerin büyük çoğunluğunu kadın ve çocuklar oluşturmaktadır. Okul çağındaki Suriyeli mülteci çocukların % 40'ından fazlası okula gidememektedir. Kamp dışında hayatlarını devam ettiren Suriyeli mülteci çocukların sayısı göz önüne alındığında, eğitim hizmetlerine olan talebin çok fazla olduğu görülmektedir.⁴⁵

44 Uluslararası Kitleleşme Göçleri ve Türkiye'deki Suriyeliler, I. Uluslararası Göç ve Güvenlik Konferansı Sonuç Raporu, Polis Akademisi Yayınları Rapor-6, 11-13 Kasım 2016, s. 27.

45 BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, "Birleşmiş Milletler ve Ortakları Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler ve Ev Sahibi Topuluklar İçin Yeni Bir Fon Çağrısında Bulunuyor", <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?content=726>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

Türkiye, 18 Ocak 2013 tarihinde, kayıtlı olsun veya olmasın bütün Suriyeli mültecilerin sağlık hizmetlerinden yararlanabileceği genelge yayınlandı. Bu genelge ile Suriyeli mülteciler, Türk vatandaşlarına uygulanan kriterlerde sağlık hizmeti görme imkânına kavuştular.⁴⁶ Ancak Suriyeli mültecilerin sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaları, acil servisleri doldurmaları ve kalabalık görüntüleri yerel halkı huzursuz etmekte ve sağlık hizmetlerinde aksamaların olması Suriyelilere olumsuz bakışı körüklemektedir.⁴⁷

Kamp dışında bulunan Suriyeli mülteciler konusunda bir diğer toplumsal huzursuzluk kaynağı da Suriyeli dilencilerdir. Suriye'den Türkiye'ye geldikten sonra maddi birikimleri tükenen, yoksullaşan ve dilenmekten başka çaresi kalmadığından sokaklara çıkan Suriyeli sayısı son derece azdır. Dilenciler Türkiye'deki Suriyeli imajına zarar verdiklerinden bizzat Suriyelilerce tepki görmektedirler.⁴⁸

Kültürel Etkiler ve Güvenlik Endişeleri

Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin kültürel etkileri ve güvenlik endişelerinden bahsedebilmek için öncelikle Suriyelilerin etnik, dini ve mezhepsel yapılarına bakılmalıdır. Bu bağlamda Türkiye'ye gelen Suriyeli mültecilerin çok önemli bir bölümü Sünni Araplardan oluşmaktadır. Bunu Kürtler ve Türkmenler takip etmektedir. 2014 yılında DAESH terör örgütünün saldırılarının artmasıyla Türkiye'deki Suriyelilerin etnik, dini ve mezhepsel çeşitliliği değişmiştir.⁴⁹ Ayn el-Arab (Kobani) olaylarıyla birlikte Türkiye'deki Kürt asıllı Suriyelilerin sayısı artmıştır. Suriye rejimine bağlı güçler, Rusya; DAESH ve PYD terör örgütlerinin saldırılarına maruz kalan Türkmenlerin sayılarında

46 T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu, <http://www.tkhk.gov.tr/Dosyalar/fca898e4114b40efa25741bb8d2978bf.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

47 Erdoğan, *a.g.m.*, s. 19; Suriyeli mültecilere 2011 yılından Ekim 2016 tarihine kadar 20 milyon üzerinde poliklinik hizmeti verilmiştir. Ayrıca 967 bin Suriyeli yatarak tedavi görmüş, 824 bin civarında ameliyat gerçekleştirilmiş ve sınırdan nakledilen 35 bin civarında Suriyeli yaralıya acil sağlık hizmeti verilmiştir. Bunun yanı sıra 2011-2016 yılları arasında 177 bin Suriyeli bebek dünyaya gelmiş ve bu bebeklere sağlık kurumlarınınca toplam 918 bin 694 kez poliklinik hizmeti verilmiştir. Bkz. Bülent Sarıoğlu, "Nur Topu Gibi 177 Bin Suriyelimiz Oldu", <http://www.hurriyet.com.tr/nur-topu-gibi-177-bin-suriyelimiz-oldu-40277905>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

48 M. Murat Erdoğan, *Türkiye'deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2015, s. 37-38.

49 Erdoğan, *a.g.e.*, s. 108.

da artış olmuştur. Yerel halk etnik, dini ve mezhepsel özellikleri bakımından kendileriyle aynı olan Suriyeli mültecilere daha sıcak bakarken kendilerinden olmayan mültecileri ise dışlamaktadır. Türkler Türkmenlere, Kürtler Kürtlere ve Ezidilere, Araplar Araplara, Aleviler Alevilere sahip çıkarken kendilerinden olmayan diğer etnik ve dini kökenliler ötekileştirilmektedir.⁵⁰

Göç ve kültür arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Göçmenler kendi kültürel dokularını göç ettikleri yerleşim yerlerine taşımakta ve oranın kültüründen etkilenmektedir. Bundan dolayı göç edilen toplumlarda toplumsal uyum sorunları ortaya çıkmaktadır.⁵¹ Tolerans kavramıyla yakın anlam içeren toplumsal uyum, farklı kültürel geçmişe sahip iki veya daha fazla topluluğun bir arada yaşama tecrübelerini ifade etmek için kullanılır. Bu bağlamda Suriyeli mültecilerin bazı illerde hadiselere karışmaları ve yerel halkın bunlara tepki göstermeleri büyük bir kırılmaya neden olmamıştır.⁵² Bunu sağlayan en önemli etkenin ise dini ve kültürel olarak iki toplumun yakın olmasıdır. Göç literatüründen hareketle, ilerleyen zamanlarda mültecilerin bir kısmının yurtlarına dönmeyeceği, buna yönelik köklü çözümlerin toplumsal entegrasyonu kolaylaştıracağı varsayılabilir.⁵³

Suriyeli mültecilerin giderek artan sayısı ve Suriye iç savaşından kaynaklanan güvenlik sorunları toplumda huzursuzluk oluşturmaktadır. Burada kullanılan güvenlik kavramı hem ulusal güvenliği hem de toplumsal güvenliği kapsayacak biçimde düşünülmelidir.⁵⁴ Suriyeli mülteciler Türkiye'ye geldikleri tarihten itibaren güvenlik sorunları meydana gelmiştir. Özellikle Türkiye-Suriye sınır hattında kaçak girişlerin olması, mültecilerin yoğun olduğu dönemlerde mülteciler arasında DAEŞ, PKK, YPG/PYD terör örgütü unsurlarının olması ve bunların sınırdan geçmesi, kampların yetersiz kalmasına bağlı olarak kamp dışında bulunan mültecilerin suç bulaşma ihtimali yerel halkı

50 Erdoğan, *a.g.m.*, s. 23.

51 Mim Sertaç Tümtaş-Cem Ergun, "Göçün Toplumsal ve Mekânsal Yapı Üzerindeki Etkileri", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:21, Sayı:4, 2016, s. 1352.

52 Serdar Ünal, "Türkiye'nin Beklenmedik Konukları: 'Öteki' Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi", *Journal of World of Turk*, Cilt:6, Sayı:3, 2014, s. 76.

53 Uluslararası Kitleleşen Göçler ve Türkiye'deki Suriyeliler, *a.g.r.*, s. 17.

54 Osman Bahadır Dinçer vd., "Suriyeli Mülteciler Krizi Türkiye Sonu Gelmeyen Misafirlik", *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu & Brookings Enstitüsü*, Ankara 2013, s. 13.

endişelendirmiştir. Türkiye'nin farklı noktalarında farklı zamanlarda bombalı eylemler olmuş ve bu eylemlerde birçok Türk vatandaşı hayatını kaybetmiştir.⁵⁵ Ayrıca sınırın her iki tarafında bulunan etnik, dini ve mezhepsel azınlıklar ve Suriye'deki çatışmanın Türkiye'ye yayılma riski toplumda endişelere yol açmaktadır.⁵⁶

Sonuç

Türkiye, Suriyeli mülteci krizinde gelişen bir krizle⁵⁷ karşılaşmıştır. Suriye'deki iç çatışmaların artmasına bağlı olarak mülteci krizinin yaşanacağı ve Türkiye'nin bu krizden etkileneceği öngörülere yapılmaktaydı. Türkiye, kriz öncesi dönemde Suriyeli mülteciler için gerekli önlemleri alarak krize hazırlıklı olmuştur. Suriyeli mülteciler Türkiye sınırından giriş yaptıktan sonra kayıtları yapılmakta daha sonra kamplara yerleştirilmektedir. Türkiye böylece mültecilerin kontrolünü sağlayarak kriz boyunca inisiyatifi elinde bulundurmuştur. Mülteci krizinin başladığı tarihlerde yapılan açıklamalar Suriyelilerin misafir olarak kabul edileceği yönündeydi. Krizler olağan süreçler olmadığından her zaman hazırlıklı olmayı gerektirir. Suriye iç savaşının kısa sürede son bulacağına dair hâkim görüşün aksine iç savaş beklenmedik biçimde uzun sürmüş ve Türkiye'deki mülteci sayısı giderek artmıştır. Bu durum mülteciler konusunda hukuki düzenlemeleri zorunlu hale getirdiği gibi mültecilere yönelik sosyal politikaların geliştirilmesini de gerektirmiştir. Bu bağlamda Suriyelilerin mülteci statüsü kazanmaları için bazı hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca mültecilerin eğitim almaları, sağlık hizmetlerinden yararlanmaları, çalışma hakkının sağlanması gibi birçok alanda politikalar geliştirilmiştir.

Suriyeli mültecilerin Türkiye'de kalma eğilimleri gün geçtikçe artmaktadır. Mültecilere vatandaşlık hakkının tanınması halinde

55 Terör örgütü DAESH'in Türkiye'ye gerçekleştirdiği 14 saldırıda toplam 263 kişi hayatını kaybetmiş 1276 kişi de yaralanmıştır. Yapılan saldırılar için bkz. Fevzi Çakır, "Terör Örgütü İŞİD'in Türkiye'ye Yönelik Gerçekleştirdiği Saldırıları", *Haber Türk*, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1264903-teror-orgutu-isisdin-turkiyeye-yonelik-gerceklestirdigi-saldirilar>, (Erişim Tarihi: 10.04.2017).

56 Osman Ağır-Murat Sezik, "Suriye'den Türkiye'ye Yaşanan Göç Dalgasından Kaynaklanan Güvenlik Sorunları", *Birey ve Toplum*, Cilt: 5, Sayı: 9, 2015, s. 107-111.

57 Gelişen Kriz: Belli bir zaman diliminde sorunların giderek artmasıyla oluşan krizdir. Gelişen krizlerin hazırlık dönemi uzun sürmektedir. Bunun nedeni krize neden olan sorunun/sorunların yavaş yavaş gelişmesidir. Bkz. Çakmak, *a.g.e.*, s. 33.

Suriyeliler Türk vatandaşlarının sahip olduğu bütün haklara sahip olacaklardır. Bu çerçevede Suriyeli mültecilere eğitim ve sağlık gibi hizmetlerden yararlanma ve çalışma hakkının sağlanması olumlu adımlar olarak değerlendirilmektedir. Suriyeli mültecilerin uyum sorununu çözmek amacıyla atılması gereken en önemli adım mültecilerin Türkçe öğreniminin teşvik edilmesidir. Suriyeli mülteciler Türkçeyi öğrenip kullandıkça mültecilerle Türk toplumu arasında sosyal etkileşim artacaktır. Bu durum mültecilerin entegrasyonunu hızlandıracaktır. Ancak entegrasyon sürecinin uzun ve sancılı bir dönem olduğunu belirtmek gerekmektedir. Nitekim Suriyeli mültecilere yönelik yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, ayrımcılık gibi bir takım teşebbüsler, provokasyonlar da dikkatlerden kaçmamaktadır. Suriyeli mültecilerin tehdit olarak görülmesi, toplumda güvensizlik hissine yol açabilir. Suriyeli mültecilerin misafir mi yoksa kalıcı mı oldukları bilinmezliği toplumda tepkiye neden olduğu gibi mültecilerin entegrasyonunu da geciktirebilir.

Türkiye, Suriyeli mültecilerden dolayı oluşan ekonomik maliyetin büyük bir kısmını kendisi karşılamaktadır. Ancak mültecilerin ekonomik yükü bir devletin kaldırabileceği nitelikte değildir. Uluslararası toplumun Suriyeli mültecilere daha fazla ekonomik yardımlarda bulunması gerekmektedir. Türkiye'deki Suriyeli mülteci sorununun kısa süreli olmadığı, uzun dönemde de bu sorunun devam edeceği göz önünde bulundurulduğunda uluslararası toplumun etkin desteği ve işbirliği önem kazanmaktadır. Mülteciler konusunda uluslararası toplumla hareket edilerek ortak çözümler üretilmesi temel önemdedir. Türkiye'deki Suriyeli mülteciler için Suriye'de tampon bölge veya güvenli bölgelerin oluşturulması halinde mültecilerin Türkiye'ye etkileri azalacaktır. Böylece Suriyeli mültecilerin farklı bir toplumla sosyal uyum sorunu da ortadan kalkacaktır.

KAYNAKÇA

“Syria Regional Refugee Response”, *UNHRC Data Portal*, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>, (Erişim Tarihi: 30.03. 2017).

“Syria Regional Refugee Response-Turkey”, *UNHRC Data Portal*, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>, (Erişim Tarihi: 14.04.2017).

AĞIR, Osman, Murat Sezik, “Suriye’den Türkiye’ye Yaşanan Göç Dalgasından Kaynaklanan Güvenlik Sorunları”, *Birey ve Toplum*, Cilt: 5, Sayı: 9, 2015.

AKDAĞ, Mustafa, “Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 14, 2005.

AKGÜL, Arif vd., “Göç ve Kamu Politikaları: Suriye Krizi Üzerine Bir Analiz”, *The GLOBAL A Journal of Policy and Strategy*, Cilt: 1, Sayı: 2, 2015.

ASUNAKUTLU, Tuncer, Barış Safran ve Elif Tosun, “Kriz Yönetimi Üzerine Bir Araştırma”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2003.

Barınma Merkezlerinde Son Durum, AFAD, <https://www.afad.gov.tr/tr/2374/Barinma-Merkezlerinde-Son-Durum>, (Erişim Tarihi: 30.03.2017).

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, “Türkiye’nin Dış Yardımları”, http://www.byegm.gov.tr/uploads/docs/fact_sheet-insani_yard%C4%B1m.pdf, (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

BAŞAK, Cengiz, “Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasadışı Göçmenler”, İşişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, “Birleşmiş Milletler ve Ortakları Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler ve Ev Sahibi

Topluluklar İçin Yeni Bir Fon Çağrısında Bulunuyor”, <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?content=726>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, “*Geçici Koruma Ne Demektir?*”, <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?content=43&page=29>, (Erişim Tarihi: 01.04.2017).

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, “*Mülteciler Hakkında Yasal ve Bilgilendirici Belgeler*”, <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?page=20>, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

BOIN Arjen, “Lessons From Crisis Research”, *International Studies Review*, Cilt: 6, Sayı: 1, 2004.

CANÖZ, Kadir ve Ayşe Gedikçi Öndoğan, “Kriz Yönetiminde Dönüşümcü Liderin Rolü”, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2015.

Centre For Transnational Development And Collaboration, “Syrian Refugees in Turkey: Gender Analysis”, London 2015.

ÇAKIR, Fevzi, “*Terör Örgütü IŞİD’in Türkiye’ye Yönelik Gerçekleştirdiği Saldırıları*”, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1264903-teror-orgutu-isidin-turkiyeye-yonelik-gerceklestirdigi-saldirilar>, (Erişim Tarihi: 10.04.2017).

ÇAKMAK, Haydar, *Kriz Yönetimi ve TSK*, Kaynak Yayınları, İstanbul 2012.

ÇELİK, Neşe Baran, “Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Başvurusunda Bulunan veya Uluslararası Korumadan Yararlanan Yabancıların Hak ve Yükümlülükleri”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı, Cilt: 1, 2015.

Çiçekli Bülent, *Göç Terimleri Sözlüğü*. IOM Uluslararası Göç Örgütü, Cenevre 2009.

DEDEOĞLU, Beril, *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*, YeniYüzyıl Yayınları, İstanbul 2008.

DİNÇER, Osman Bahadır vd., “Suriyeli Mülteciler Krizi Türkiye Sonu Gelmeyen Misafirlik”, *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu & Brookings Enstitüsü*, Ankara 2013.

ELMA, Fikret ve Ahmet Şahin, “Suriye’den Türkiye’ye Göç ve Açığa Çıkan Temel Sorun Alanları”, *Turkish Migration Conference 2015 Selected Proceedings*, Transnational Press, London 2015.

Encyclopedia Britannica, <https://global.britannica.com/>, (Erişim Tarihi: 02.04.2017).

ERDOĞAN, M. Murat, *Türkiye’deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2015.

EROL, Mehmet Seyfettin ve Ertan Efeğil, ed., *Krizler ve Kriz yönetimi: “Temel yaklaşımlar, Aktörler, Örnek Olaylar”*, Barış Kitap, Ankara 2012.

EROL, Mehmet Seyfettin, Şafak Oğuz, ”NATO ve Kriz Yönetimi”, Mehmet Seyfettin Erol, ed., *Sıcak Barış’ın Soğuk Örgütü: Yeni NATO “Yeni Tehditler, Konseptler, Arayışlar, Dönüşüm ve Alan Dışı Operasyonlar”*, Barış Kitap, Ankara 2012.

European Civil Protection And Humanitarian Aid Operations (ECHO), “Turkey: Refugee Crisis”, http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/turkey_syrian_crisis_en.pdf, (Erişim Tarihi: 01.04.2017).

European Commission, “*Managing The Refugees Crisis The Facility For Refugees In Turkey*”, http://bruessel.daad.de/medien/bruessel/info_turkey_facility.pdf, (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

FITZPATRICK, Joan, “Temporary Protection of Refugees: Elements of a Formalized Regime”, *The American Journal of International Law*, Cilt: 94, Sayı: 2, 2000.

Global Humanitarian Assistance Report 2016, <http://www.globalhumanitarianassistance.org/wp-content/uploads/2016/07/GHA-report-2016-full-report.pdf>, (Erişim Tarihi: 03.04.2017).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, “*Geçici Koruma Yönetmeliği*”, http://www.goc.gov.tr/files/files/03052014_6883.pdf, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, <https://twitter.com/gocidaresi>, (Erişim Tarihi 28.04.2017).

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, “*İltica Göç İşlemleri*”, <http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx>, (Erişim Tarihi: 13.04.2017).

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, “*6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Yürürlüğe Girdi*”, http://www.goc.gov.tr/icerik6/6458-sayili-yabancilar-ve-uluslararasi-koruma-kanunu-yururluge-girdi_350_361_607_icerik, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

KARABULUT, Bilal, “Düşünce Kuruluşları ve Kriz Yönetimi”, Mehmet Seyfettin Erol-Ertan Efegil, ed., *Krizler ve Kriz yönetimi: “Temel yaklaşımlar, Aktörler, Örnek Olaylar”*, Barış Kitap, Ankara 2012.

KARATAŞ, Mustafa, “Türk Yazılı Basınında Suriyeli Sığınmacılar İle Halk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Göç Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, 2015.

KOLDAŞ, Umut ve Nur Köprülü, “Arap intifadası mı?: Arap Dünyasındaki Toplumsal Hareketlerin İçsel, Bölgesel ve Uluslararası Dinamikleri”, *Akademik ORTA DOĞU*, Cilt: 6, Sayı: 1, 2011.

Mülteci Hakları Merkezi, “*Suriye’den Gelen Sığınmacılar İçin Türkiye’de Geçici Koruma*”, s. 2., http://mhd.org.tr/assets/tp_booklet_tr.pdf, (Erişim Tarihi: 01.04.2017).

ORHAN, Oytun, *Suriye'ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu: Bulgular, Sonuçlar ve Öneriler*, Orsam Rapor, No: 189, Nisan 2014.

ORHAN, Oytun ve Sebiha Senyücel Gündoğar, *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri*, Rapor No: 195, Ocak 2015.

ÖNER, Suna ve Gülfer Ihlamur, “Türkiye'nin Suriyeli Mültecilere Yönelik Politikası”, *Ortadoğu Analiz*, Cilt: 6, Sayı: 61.

PARLAK, Bekir ve Ali Utku Şahin, “Türkiye İltica ve Göç Mevzuatının Coğrafi Kısıtlama Uygulaması Yönünden Analizi”, *TESAM Akademi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, 2015.

Resmi Gazete, “Geçici Koruma Yönetmeliği”, Madde 7, http://www.goc.gov.tr/files/files/03052014_6883.pdf, (Erişim Tarihi: 01.04.2017).

Resmi Gazete, “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”, Madde 3, Birinci Fıkra'nın ee Bendi, http://www.goc.gov.tr/files/_dokuman5.pdf, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

SARIOĞLU, Bülent, “Nur Topu Gibi 177 Bin Suriyelimiz Oldu”, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/nur-topu-gibi-177-bin-suriyelimiz-oldu-40277905>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

SEEGER, Matthew Wayne et al., “Communication, Organization And Crisis”, M. E. Roloff (Ed.), *Communication Yearbook 21*, CA: Sage, Thousand Oaks 1998.

Suriye'den Türkiye'ye Nüfus Hareketleri Kardeş Topraklarındaki Misafirlik, AFAD, Ankara 2014.

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, “Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Uygulama Rehberi”, <http://www.calismaizni.gov.tr/media/1035/gkkuygulama.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

T.C. İçişleri Bakanlığı, “İçişleri Bakanı Süleyman Soylu: Türkiye Hiç Kimseyi Kapıdan Çevirmemiştir”, <https://www.icisleri.gov.tr/icisleri-bakani-suleyman-soylu-turkiye-hic-kimseyi-kapidan-cevirmemistir>, (Erişim Tarihi: 02.04.2017).

T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu, <http://www.tkhhk.gov.tr/Dosyalar/fca898e4114b40efa25741bb8d2978bf.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.04.2017).

T.C. Sağlık Bakanlığı, “Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği”, <http://www.saglik.gov.tr/TR,10420/basbakanlik-kriz-yonetim-merkezi-yonetmeliği.html>, (Erişim Tarihi: 05.04.2017).

TÜMTAŞ, Mim Sertaç ve Ergun Cem, “Göçün Toplumsal ve Mekânsal Yapı Üzerindeki Etkileri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 4, 2016.

Uluslararası Kitleli Göçler ve Türkiye'deki Suriyeliler, I. Uluslararası Göç ve Güvenlik Konferansı Sonuç Raporu, Polis Akademisi Yayınları Rapor-6, 11-13 Kasım 2016.

ÜNAL, Serdar, “Türkiye'nin Beklenmedik Konukları: ‘Öteki’ Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi”, *Journal of World of Turk*, Cilt: 6, Sayı: 3, 2014.

ÜSTÜN, Nazlı, *Suriyelilerin Türk İşgücü Piyasasına Enregrasyonu Sorunlar-Öneriler*, Araştırma Raporu, 2016.

WILLIAMS, Phil, *Crisis Management: Confrontation and Diplomacy in the Nuclear Age*, Martin Robertson, London 1976.

Structured Abstract

Countries always confront with crises. However, as well as crises occur in a country, they also occur between countries. Crises which are occurred in a country, sometimes may cause regional or international crises crescively. Therefore, crises could be managed well when they occurred. Turkey, because of its strategic position, is a frequent destination of many migration that is occurred from east to west. As well as it is used as a transit country, it is also one of the country which is settled by immigrants for finding a job, earning money and having a better life. However, there are also fleeting and temporary migrations in the country. There are always political crises, civil war and war of neighboring countries in Turkey. Revolts that are occurred due to Arabian peoples' demand of democracy, freedom and human rights, started in Tunis in 2011 and affected many countries in Middle East. As a result of harsh behavior of Syrian regime due to the public revolts that occurred in Syrian Arab Republic in 2011 and following civil war, people started to migrate.

According to increase of violence of Syrian civil war, thousands of Syrian people migrated to neighbor countries such as Turkey, Iraq, Lebanon, Jordan. First Syrian group reached to Turkey in 29 April 2011. Number of Syrian refugees in Turkey has increased after from that date. Moreover, none of them turned back due to "open door" policy and they are also given "temporary protection status". Therefore, Turkey confronted with a refugee crisis that is the cause of many social, cultural, economic and safety problems. Turkey confronted with a developing crisis about Syrian immigrants. There are some foresights about effect of that crisis on Turkey according to increase of internal conflicts. Turkey had prepared to the crisis by taking precautions before the crisis. Turkey managed the crisis and the refugees are placed to camps after entering from boundary.

There were some explanations about Syrian refugees at the beginning of immigrant crisis. They will be accepted as a guest in the Turkey. However, crises are not common processes and they always need to be prepared. On the contrary of common opinion about Syrian crisis that is it will end up in a short time, civil war took a long time, unexpectedly and Syrian refugee population increased gradually.

Refugees carried their life styles, habits, beliefs and problems since migrations are geographic mobilities. Migrations affects life of refugees and also people who live in migrated country and have changes on life of them.

Tendency of Syrian refugees about staying in Turkey has increased day by day. There are civil war in their countries and their countries become to a place that is impossible to live in. Therefore, they will continue to live in Turkey, but they could not be integrated because of different language, culture and life style. There must be some legal arrangements and social adaptation policies for integration of refugees in Turkey.

Turkey meets the big amount of economic costs of refugees and this affects economy of Turkey negatively. Tendency of staying in Turkey is increasing day by day between Syrian refugees. If Syrian refugees will be conferred citizenship, they will get all rights of Turk citizens. By the way, giving training and health services to the Syrian refugees is evaluated as positive steps. Most important attempt to solve the compliance problem of Syrian refugees is encouraging them to learn Turkish. There will be increase in social interactions between Syrian refugees and Turkish society and it will speed up the integration of refugees.

However, it must be indicated that this is a long-term and troubled process. Turkey try to overcome this issue by purchasing the aid materials from local companies and by this way, they provided developments in the economy of the region. However, economic burden of refugees cannot be overcome by only one country. Syrian refugees in Turkey is not a short-term problem and it will continue for long term. Therefore, international community must do more economical help to refugees. If there will be a buffer and security zone in the north of the Syria, social, cultural, economic and safety effects of refugees on Turkey will decrease. This is also preventing the social adaptation problem of the refugees and they do not have to be exposed to outsidersdom, discrimination and ethnocentrism.

As a conclusion, my aim in that study is explaining the social, economic and safety effects of refugees in Turkey with positive and negative ways. Moreover, it was considered that Turkey was prepared to refugee crisis and manage the crisis by applying restrained acts.